

ПІДСУМКОВА РОБОТА
ГР 1. Усно взаємодіє
УСНИЙ ДІАЛОГ В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ СТИЛІ
МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ

ОБМІРКУЙТЕ

1. Дайте відповіді на запитання.

- ☐ Що таке діалог?
- ☐ Які ознаки діалогічного мовлення?

2. Прочитайте діалог. З якою метою відбувається спілкування? До якого стилю він належить?

- Добрий день, Софіє Миколаївно!
- Вітаю, Оксано!
- Я хочу взяти участь в інтелектуальних змаганнях з української мови та літератури.
- Гаразд. Для цього тобі потрібно зареєструватися.
- Ви зможете надіслати покликання для реєстрації?
- Звісно. Зверни увагу, необхідно правильно вказати своє ім'я, прізвище, рік народження, номер телефону та електронну пошту.
- Зрозуміла, дякую!

ДОВІДКА

Діалог — це розмова двох осіб, що складається з реплік для обміну думками. Це форма спілкування, яка може бути як усною, так і письмовою.

ПРИГАДАЙТЕ

3. Які особливості офіційно-ділового стилю мовлення (скористайтесь матеріалами підручника)?

4. Визначте етикетні формули ділового спілкування.

Вітання: *Доброго ранку! Добрий день! Вітаю вас!*

Подяка: *Щиро дякую! Вельми вдячний / вдячна! Гарно дякую! Радий / рада спілкуванню!*

Прощання: *До побачення! На все добре! Усього найкращого! Бувайте здорові!*

ПАМ'ЯТКА

Як вести діалог і дотримуватися вимог спілкування

1. Дотримуйтесь теми й мети спілкування.
2. Висловлюйте особисту позицію щодо теми, яка обговорюється.
3. Аргументуйте висловлені тези, ввічливо спростовуйте помилкові висловлювання співрозмовника.
4. Будуйте репліки так, щоб заохотити співрозмовника висловлювати власну думку.
4. Слухайте зацікавлено й доброзичливо, не перебивайте співрозмовника.
5. Дбайте про те, щоб своїми висловлюваннями не образити співрозмовника.
6. Додержуйте етикетних норм і правил поведінки під час діалогу.
7. Дотримуйтесь норм літературної мови.
8. Демонструйте певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, винахідливість тощо).

ПОПРАЦЬОЙТЕ

5. Виконайте завдання.

- Складіть і розіграйте діалог в офіційно-діловому стилі (10-12 реплік) з метою обміну інформацією або пояснення своїх дій, учинків, намірів відповідно до однієї з поданих ситуацій.

Ситуація 1.

Ви хотіли б узяти участь у шкільному проєкті «Досягнення нашої школи». Для цього вирішили поспілкуватися з головою шкільного парламенту.

Ситуація 2.

Ви хотіли б узяти участь у науково-дослідницькій роботі МАН з певного предмета. Для цього вирішили поспілкуватися з учителем / учителькою.

Ситуація 3.

Ви хотіли б отримати консультацію з певного предмета. Для цього вирішили поспілкуватися з учителем / учителькою (уточнити дату, час, місце, вказати мету її проведення тощо).

ЗРАЗОК ДІАЛОГУ

- Добрий день. Я хотів би звернутися до вас щодо участі в шкільному проєкті «Досягнення нашої школи». Чи можна уточнити умови долучення?
- Добрий день. Звичайно, можете звертатися. Проєкт відкритий для всіх охочих. Яку саме роль ви хотіли б виконувати?
- Мене цікавить підготовка інформаційних матеріалів про спортивні та творчі успіхи учнів. Чи є потреба в такому напрямі?
- Так, цей напрям дуже важливий. Нам потрібні відповідальні учні для збору даних та оформлення коротких описів досягнень.
- Чи існують встановлені вимоги до формату матеріалів?
- Так, матеріали мають бути подані у формі короткої довідки обсягом до 10 речень. Також потрібно додати фото або посилання на джерело.
- Зрозуміло. До якого терміну потрібно подати свою частину роботи?
- Крайній термін — наступна п'ятниця. Це дасть нам час узгодити макет загальної презентації.
- Я зможу вкластися в зазначені строки. Чи потрібно попередньо повідомити, які саме досягнення я планую описувати?
- Так, прошу надіслати перелік до кінця сьогоднішнього дня, щоб ми уникли дублювання.
- Добре, я підготую перелік і надішлю вам у чат парламенту.
- Дякую за відповідальність. Радий, що ви долучаєтесь до проєкту. Чекаю на ваші матеріали.
- Дякую за інформацію та можливість участі. До побачення.
- Успіхів!

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	Бали	Характеристика складених учнями діалогів
Початковий	1	Учень/учениця має значні труднощі в підтриманні діалогу. Здебільшого він/вона відповідає на запитання лише «так» чи «ні» або аналогічними уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
	2	Учень/учениця відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам/сама досягти комунікативної мети не може.

	3	Учень/учениця бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним/нею лише частково.
Середній	4	Учень/учениця бере участь у діалозі з нескладною за змістом теми, в основному досягає мети спілкування, проте репліки його/її недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином ситуацію спілкування, не відзначаються послідовністю, доказовістю; трапляється чимало помилок у доборі слів, побудові речень, їх інтонуванні тощо.
	5	Учень/учениця бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, додержує елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте допускає відхилення від теми, мовлення його/її характеризується стереотипністю, недостатньо різноманітністю і потребує істотної корекції тощо.
	6	Учень/учениця успішно досягає комунікативної мети в діалозі з нескладною теми, його/її репліки загалом є змістовними, відповідають основним правилам поведінки у розмові, нормам етикету, проте їм не вистачає самостійності суджень, їх аргументації, новизни, лаконізму в досягненні комунікативної мети, наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.
Достатній	7	Діалогічне мовлення учня/учениці за своїм змістом спрямовується на розв'язання певної проблеми, загалом є змістовним, набирає деяких рис невимуженості; з'являються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення, правила спілкування в цілому додержуються, але ще є істотні недоліки(за 4-ма критеріями): невисокий рівень самостійності й аргументованості суджень, можуть траплятися відхилення від теми, помилки в мовному оформленні реплік тощо.
	8	Учень/учениця загалом вправно бере участь у діалозі за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження і певною мірою аргументує їх з допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з'являються елементи оцінних характеристик, узагальнень, що базуються на використанні прислів'їв і приказок, проте допускаються певні недоліки за кількома критеріями(3-ма).
	9	Учень/учениця самостійно складає діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності і культури мовлення (чітко висловлює думки, виявляє вміння сформулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, виявляє толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), але в діалозі є певні недоліки за 2-ма критеріями, наприклад: нечітко виражається особиста позиція співбесідників, аргументація не відзначається оригінальністю тощо.
Високий	10	Учень/учениця складає діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, вміння формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляє готовність уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; додержується правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу звичайно відповідає нормам, проте за одним з критеріїв можливі певні недоліки.
	11	Учень/учениця складає діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самостійно визначає проблему для обговорення), переконливо й оригінально аргументує свою позицію, зіставляє різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявляє повагу до думки іншого; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідає нормам.
	12	Учень/учениця складає глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самостійно визначає проблему для обговорення), демонструючи вміння уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; здатний/здатна змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; додержується правил поведінки й мовленнєвого етикету в розмові.